

Незважаючи на порівняно молодий вік космічного права, в ньому є вже правові принципи, що сформувалися в якості звичаю. Це 2 основоположні принципи свободи дослідження використання космічного простору і небесних тіл. Ці принципи сформувалися на основі практики космічної діяльності і в результаті загального визнання з боку міжнародного співтовариства. Та обставина, що згодом обидва ці принципи були закріплені в якості договірних норм у Договорі з космосу, не змінює суті справи, так як вони продовжують бути юридично обов'язковими для всіх учасників міжнародного спілкування як міжнародно-правового звичаю.

Резолюції Генеральної Асамблеї ООН носять рекомендаційний характер, проте, прийняті одностайно, вони висловлюють узгоджені позиції держав щодо певного способу дій, дотримуватися якого бажано для міжнародного співтовариства в цілому.

Література

1. Постышев В.М. Освоение космоса и развивающиеся страны. (Международноправовые проблемы) / В. М. Постышев // М., Наука, 1990. – 189с.;
2. Прусс В., Боевич В., Короткий Т. Международно-правовые аспекты безопасности мореплавания / В. Прусс, В. Боевич, Т. Короткий // ЛАТСТАР. - 2001. – 132с.;
3. Пустогаров В.В. Международная деятельность субъектов федерации / В. В. Пустограев // Московский журнал международного права. №2. - 1992. – с.3-18.

УДК 629.73(100) (043.2)

Майка К. О., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Жмур Н. В., к.ю.н.

МІЖНАРОДНІ ПОЛЬОТИ НАД АРХІПЕЛАЖНИМИ ВОДАМИ

Повітряний простір над архіпелажними водами відносять до складу територій, що мають міжнародний режим. Режим повітряного простору і міжнародних польотів – це сукупність юридичних норм, які визначають права й обов'язки держав щодо повітряного простору, його використання, порядок повітряних перевезень, правовий статус повітряних суден і членів екіпажу, вантажу та пасажирів.

Відповідно до статті 49 Конвенції ООН з морського права, архіпелажні води — води, що розділяють і оточують групи островів, що становлять єдине географічне і політичне ціле і підпадають під

суверенітет якої-небудь однієї острівної держави. Суверенітет держав-архіпелагів поширюється на води, які омивають їх території, повітряний простір над ними, дно під водою і надра, а також весь комплекс наявних там живих і неживих природних ресурсів [1, ст. 1]. Усі держави, незалежно від того, є вони прибережними чи ні, мають право вільно здійснювати перельоти над відкритим морем і не набувають щодо цього повітряного простору суверенних прав. Цей принцип був підтверджений також Конвенцією ООН з морського права 1982 р. (далі – Конвенція 1982 р.) [2, ст. 87]. Однак дана свобода реалізується державами з урахуванням основних принципів міжнародного права і, отже, передбачає дотримання ряду загальноновизнаних правил, які закріплені в Додатку 2 до Чиказької конвенції про міжнародну цивільну авіацію 1944 р., і діють без всяких виключень.

Однак свобода польотів над відкритим морем та архіпелажними водами має певні обмеження. Повітряні судна під час здійснення польотів над архіпелажними водами повинні дотримуватись вимог чинного міжнародного права.

Перш за все, повітряне судно, як і під час здійснення польотів над державною територією, повинно мати національні реєстраційні знаки. Екіпаж, що керує повітряним судном повинен мати відповідну підготовку та кваліфікацію. У відповідності з принципом свободи польотів над відкритим морем на повітряні судна поширюється юрисдикція держави прапора, держави реєстрації [3].

Порядок реєстрації визначається внутрішнім правом, а національна належність позначається на літаку. Держави повинні здійснювати контроль за відповідністю зареєстрованих у ній повітряних суден вимогам безпеки польотів та за дотриманням ними міжнародних норм [4]. Це відноситься не лише до літальних апаратів, але і до аеропортів та інших споруд обслуговування повітряного руху.

Під час польоту над архіпелажними водами повітряне судно не повинне здійснювати навмисних маневрів чи дій, що можуть погрожувати безпеці морських та повітряних суден, установок та споруд у відкритому морі, а також фізичним особам та майну, що знаходяться на них та забруднювати відкрите море.

Єдині правила польотів над відкритим морем встановлює Міжнародна організація цивільної авіації. Над відкритим морем положення Додатку 2 до Чиказької конвенції «Правила польотів» діють без жодних виключень та обмежень. Це пояснюється необхідністю підтримання в інтересах безпеки повітряного руху єдиного режиму польотів над відкритим морем. В межах державного повітряного простору такий єдиний режим встановлює сама держава згідно з вимогами власного національного законодавства, національних інтересів та державної безпеки. По відношенню ж до відкритого моря таку компетенцію та функцію взяла на

себе ІКАО.

Також стосовно правового режиму польотів над архіпелажними водами слід зазначити, що він також закріплений у Конвенції 1982 р. Відповідні положення цього документу передбачають, що всім повітряним суднам будь-якої держави надано право архіпелажного прольоту повітряним коридором з метою безперервного, швидкого та безперешкодного транзиту з однієї частини відкритого моря в іншу [2, п. 3 ст. 53]. Згідно з Конвенцією 1982 р., держава-архіпелаг може встановлювати спеціальні повітряні коридори для прольоту над архіпелажними водами. Ці повітряні коридори перетинають архіпелажні води і прилегле територіальне море та включають всі звичайні шляхи, що використовують для прольоту над архіпелажними водами. [2, ст. 41]. Якщо держава-архіпелаг не встановлює коридорів, право архіпелажного проходу може здійснюватися шляхами, що зазвичай використовують для міжнародного судноплавства.

Отже, можна зробити висновок, що міжнародним правом досить детально урегульовано питання правового режиму польотів над архіпелажними водами. Регламентується це питання не тільки міжнародними угодами, але й двосторонніми договорами і національним законодавством.

Література

1. Конвенція про відкрите море 1958 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_180
2. Конвенція ООН з морського права 1982 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_057
3. Репецький В. М. Міжнародне публічне право: підруч. / В. М. Репецький. – К.: Знання, 2011. – 437 с.
4. Буроменський М. В. Міжнародне публічне право: навч. посіб. / М. В. Буроменський. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 336 с.

УДК 347.822.4 (043.2)

Москвіна А.Є., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Жмур Н.В., к.ю.н.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОЛЬОТІВ

Уперше за історію незалежної України державне регулювання цивільної авіації та використання повітряного простору охоплене поняттям «система» на рівні закону і відображене у розділі II Повітряного кодексу України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. У науковій літературі при